

SEPTEMBER 2019

BØRNEKONVENTIONENS VIGTIGSTE FREMSKRIDT I DANMARK

Det er i år 30 år siden, FN's Børnekonvention blev vedtaget. Siden har konventionen slået rod i det danske samfund i en sådan grad, at hensynet til børns rettigheder er forankret i både lovgivning, retspraksis, institutioner og den offentlige debat.

20. november 2019 markeres 30-årsjubilæet for FN's Konvention om Barnets Rettigheder over hele verden. Børnekonventionen er den af FN's menneskeretskonventioner, som bakkes op af flest lande. Danmark ratificerede da også børnekonventionen allerede i 1991, og siden har danske myndigheder været forpligtede til at efterleve bestemmelserne i konventionen.

Konventionen har haft positiv indflydelse på udviklingen af børns rettigheder i Danmark inden for en række områder. De vigtigste fremskridt er sket i lovgivning, retspraksis, institutioner og i den generelle opmærksomhed om børns rettigheder.

LOVGIVNING

To af børnekonventionens vigtige principper er blevet indarbejdet i den danske servicelov. Det gælder for det første kravet om, at støtte og foranstaltninger over for et barn skal ske med barnets tarv for øje. Dette princip har været fremhævet i alle forarbejder til større reformer af serviceloven siden årtusindskiftet. Det betyder også, at hvis der er en konflikt

KLAGER TIL FN'S BØRNEKOMITÉ

I 2015 tiltrådte Danmark en protokol til FN's Børnekonvention, der giver børn og voksne mulighed for at klage til FN's Børnekomité, hvis de mener, danske myndigheder krænker konventionens bestemmelser. For at kunne klage til komitéen skal man dog først have været igennem alle danske klagemuligheder. Danske myndigheder skal tage hensyn til Børnekomitéens vurdering af klagen, men komitéens udtalelser er ikke retligt bindende.

mellem forældrenes og barnets interesser, skal det være barnets bedste, der er afgørende. For det andet skal barnet høres i alle forhold, der vedrører barnet. Det betyder blandt andet, at der i dag skal føres en samtale med barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse i hans eller hendes sag.

Børnekonventionens principper om, at barnets bedste skal være i centrum, og at

barnet har ret til at blive hørt, er også blevet omdrejningspunkter i lovgivningen om forældreansvar og skilsmisse. Når det skal besluttes, hvor barnet skal bo, og hvordan samvær skal fastsættes, er det barnets tarv og ikke forældrenes ønsker, der først og fremmest tages hensyn til.

RETSPRAKSIS

Selvom børnekonventionen ikke er blevet inkorporeret i dansk ret, kan danske domstole inddrage konventionen i sager, der drejer sig om børn og unges vilkår og rettigheder.

Børnekonventionen er den af FN's menneskeretlige konventioner, der oftest bliver henvist til af de danske domstole. Som eksempel ophævede Vestre Landsret i 2013 en beslutning fra Justitsministeriet om inddragelse af opholdstilladelsen for en femårig dreng. Landsretten henviste i sin kendelse til børnekonventionen, fordi ministeriet ikke havde inddraget barnets tarv særskilt i vurderingen.

INSTITUTIONER

Da Børnerådet blev etableret permanent i 1998, var det en del af rådets mandat at vurdere og påpege forhold i det danske samfund, som indvirker på børns rettigheder set i lyset af børnekonventionen. I 2012 blev der derudover oprettet et dansk 'børneombud' efter anbefaling fra FN's Børnekomité. Børneombuddet består af tre dele:

1. 'Børnetelefonen', som drives af foreningen Børns Vilkår. Her kan børn få rådgivning til at håndtere deres problemer.
2. 'Børneportalen', som forvaltes af Børnerådet. Her kan børn få information om deres rettigheder, og om hvor de kan få hjælp og rådgivning.
3. 'Børnekontoret' hos Folketingets Ombudsmand, hvor børn og voksne kan klage, hvis de har oplevet, at et barn er blevet dårligt behandlet af en offentlig myndighed.

OPMÆRKSOMHED

Børnekonventionen har også været med til at give større opmærksomhed på børns rettigheder. Det afspejler sig i, at mange organisationer, der har fokus på børn, i dag arbejder for at fremme børnekonventionens gennemførelse i Danmark.

Den voksende opmærksomhed afspejler sig også i den offentlige debat. I medierne skrives der stadig mere om børns rettigheder. Antallet af omtaler af 'børns rettigheder', 'barnets rettigheder' og 'børnekonventionen' i landsdækkende, regionale og lokale dagblade er således – ifølge en søgning i Infomedia – steget betydeligt de seneste tre årtier:

1991: 32
2005: 237
2018: 485